

JAUNAS PETERPILS AWISES

Literarisks un politisks laikraksts.

Isnahk treschdeenās un sestdeenās.

Redakzija: Бл. Пушкинская 14, кв. 8. Ekspedizija un adrese naudas suhtijumeem: Петроград, Петрогр. Ст., Большой просп. № 71, кв. 1, въ контору газ. „Яунась Петерпилсь Авизесь“.

№ 5. Sestdeen, 17. oktobrī 1915. g.

Aboneschanas maksa: par gadu 4 rbl., par pusgadu 2 rbl. 25 kap., par zeturt-
dalģ. 1 rbl. 25 kap. — Numurs 5 kap. — Eksped. telefons 193-25.

17. okt. 1905 —

17. okt. 1915.

Schodeen waram atsihmet 17. okt. Manifesta desmit gadu jubileju. Ta naw wehl Kreewijas konstituzijas 10 gadu jubileja; to mums nahksees atsihmet wehlah, sakarā ar formalās konstituzijas — Walsts Pamata Likumu — publizeschanu (23. aprīlī 1906. g.) un pirmās Walsts Domes sasaukschanu (27. apr. 1906. g.). Tomehr 17. okt. 1905. gadā tika sperts pirmais skaidrais un noteiktais solis us jauno kahrtibu; 17. oktobra Manifestā ir pirmo reis skaidri un noteikti formulēti jaunās kahrtibas pamati, tapehz mehns neturām par leeku atsihmet schi eewehrojama akta jubileju.

Kā lasitaji atzeresees, japaņu kara laikā, kad jo spilgti parahdijās wezās kahrtibas truhkumi, sabeedriskā kustiba — kura gan bij sahkusēs jau pirms japaņu kara — peeņehmās plaschumā. Atsihmesim tikai semstu un pilsehtu darbineeku kongresu Peterpili 6—8. nowembri 1904. g., kur tika peeņemta rezoluzija par tautas tihwa preekschstahwu pēaizinaschanu likumdoschanas darbā. Birokratija jutās speesta peekahptees un eet pretim sabeedribas prasibam; tomehr schee pirmee soļi bij ļoti nedroschi un nenoteikti. 18. februārī 1906. g. tika publizets Wisaugstakais reskripts us eekschleetu ministra wahra, kurā bij isteikta Zara wehleschanās „pēaizinat zeenigakos, ar tautas ustizibu apwelitots, eedsihwotaju iswehletos preekschstahwus ņemt dalibu likumprojektu eepreescheja isstrahdaschanā un apspreeschanā.“ Us schi reskripta pamata tika isstrahdats sestā augusta likums par Walsts Domes. Pēhz schi likuma Walsts Dome (tā sauktā Buligina Dome) bij ne likumdeweja, bet tikai likuma apspreedēja eestahde, daschā siņā kā peedehklis pee wezās birokratiskās likumapspreedējas eestahdes — Walsts Padomes. 6. augusta manifestā, kursch tika publizets reisa ar likumu par Walsts Domes, bij taisni teikts, ka teek peepatureti neaiskahrēti wezee Pamata Likumi par Paschwaldigās Waras turhibu. Tā tad bij skaidri, ka ari turpmak Kreewija paliks absolutu monarchija, bet 6. augusta Walsts Dome ir domata tikai kā jauns birokratisks departaments wezājā aparatā. Ar tahdu Walsts Domes sabeedriba wairs negribeja apmeerinatees un turpinaja usstahdit prasibas pēhz Walsts Domes, kura buhtu pilnteesiga likumdeweja eestahde. Kad sabeedribas aktiwitate ispaudās wispahrigā politiskā streikā oktobrī 1905. g., waldiba beidsot spehra noteiktu soli un dewa us sabeedribas prasibam skaidru atbildi. Grafs Witte wispadewigajā siņojumā, us kura Keisara Majestatei labpatika paschrozigi usrakstīt: „Rihkotees saskaņā ar to“ (принять къ руководству), lasam starp zitu sekoschus pareisus aisrahdijumus:*)

„Kustiba, kura apņehmuse kreewu sabeedribas daschadus slahņus, newar tikt eeskatita kā walsts un sozialās eekahrētas atsewischķu nepilnibu

*) Zitets pēhz „Законодательные акты переходного времени“, подъ ред. Н. И. Лазаревскаго, изд. 3, лр. 152.

sekas, waj ari tikai kā kreiso partiju organisetas darbības rezultats. Schis kustības saknes, bes schaubam, rodams dsilaki. Wiņas rodams lihds-swara isnihzinaschanā starp kreewu domajoschās sabeedribas idejiskeem zenteeneem un wiņas dsihwes ahrejām formam. Kreewija ir pahrauguse pastahwoschās eekahrētas formu. Wiņa zenschas pēhz teesiskas eekahrētas us pilsoniskās brihwibas pamateem. Weenā lihmeni ar sabeedribas wairuma eedwesmejoscho ideju wajag nostahdit ari kreewu dsihwes ahrejās formas. Waldibas pirmajam usdewumam jabuht — zenstees jau tagad, pirms likumdoschanas sankzijas Walsts Domes, realiset teesiskas eekahrētas pamata elementus: preses, apsiņas, sapultschu un sabeedroschanās brihwibu un personas neaiskaramību.“

Tā siņoja Keisaram eewehrojama kais ta laika waldibas preekschstahwis — grafs Witte. Keisars peekrita scheem aisrahdijscham, un 17. okt. publizeja Wisaugstako Manifestu, kurā starp zitu lasam:

„Mehns usleekam waldibai par peenahkumu Muhsu nelokamas gribas ispildischanu:

1) Dahwat eedsihwotajiem pilsoniskās brihwibas negrosamam pamatus us ihsteem personas neaiskaramības, apsiņas, wahra, sapultschu un beedroschanās brihwibas prinzipeem.

2) (Nosaka paplaschinat wehleschanu teesibas un pēaizinat pee Walsts Domes wehleschanam ari tās eedsihwotaju schķiras, kurām pēhz 6. augusta likuma wehleschanu teesibu nebij), un

3) Atsiht par neschaubamu noteikumu, ka nekahds likums newar eeguht spehku bes Walsts Domes peekrischanas, un lai tautas preekschstahwjeem buhtu nodroschinata eespehja ņemt pateesu dalibu usraudsi-bā par no Mums eezelto waldibas eerehdņu darbības likumibu.“

Kā redsam, Keisara Majestate ar sawu nelokamo gribu te usstahdija plaschu programu, kura paleek speh-kā lihds pat schim laikam un ari turpmak, un kura lihds schim laikam ne tuwu naw wehl wisa ispildita. Swinigā kahrtā bij pasludinati jaunās eekahrētas pamati, bet lai wiņus iswestu dsihwē, preeksch tam waja-dseja laika, dauds darba un, par wisām leetam, dauds labas gribas. Bija jau eepreeksch paredsams, ka birokratija zentisees aisstahwet sawas wezās pozisijas lihds pehdejai eespehjamibai. Taisniba, Walsts Domes tika dotas likumdoschanas teesibas, bet ar to bij wehl mas lihdssets, kamehr birokratija eeskatija jauno eestahdi kā trauzekli sawā darbībā. Grafs Witte sawā wispadewigajā siņojumā bij pareisi aisrahdijs: „Atteezibā pret nahkoscho Walsts Domes waldibai wajag ruhpetees usturet wiņas prestischi, parahdit ustizibu wiņas darbeem un nodroschinat schai eestahdei peenahzigu nosihmi.“ Pateesibā turpretim birokratija nereti isturejās ar neustizibu pret Walsts Domes darbibu, zentās masinat wiņas eespaidu un apzipt wiņas teesibas. Tapehz Walsts Domes darbiba naw bijuse tik augliga, kahda wiņa buhtu warejuse buht; un tapehz wehl lihds schai deenai naw realiseta 17. oktobra Manifesta tre-

schā punkta ta daļa, kura prasa, lai tautas preekschstahwjeem tiku nodroschinata eespehja ņemt pateesu dalibu usraudsi-bā par waldibas eerehdņu rihzibas likumibu. Neispildits lihds schim laikam paleek ari 17. oktobra Manifesta wiss pirmās pants: lihds schim laikam naw wehl ar Walsts Domes peekrischanu isdoti likumi, kuri nodroschinatu „personas pateesu neaiskaramību un apsiņas, wahra, sapultschu un beedroschanās brihwibu.“

No tam mums kļuhst skaidra 17. oktobra Manifesta leelā nosihme ari preeksch muhsu deenam: mehns neesam wiņu wehl pahrsihwojuschi un newaram nodot wiņu wehstures archiwā; ta ir plascha politiska programma, kura lihds schim wehl naw ispildita, bet kuras ispildischanu neatlaidigi prasa muhsu tekoschā dsihwe; prasa neween schideena, bet prasis ari rihthdeena.

Latwju daiņas — kultureguwums.

Tautas dseesmu sahkumus walodneeki un etnografi meklē dsilos senlaikos. Atsewischķas dseemas iszelschanās laiku gruhti pateikt, jo eezeenitakee no motiweem pee wisām tautam un wisos laikos ir bijuschi padoti pahrgrosiham, wedot saakanā saturu ar laikmeta domu wirseeneem. Pirmajā azumirkli talab leekas, ka tautas dseesmam war gan buht dsejiska nosihme, kurpreti sinatnei wiņas war sneegt ļoti nedroschus materialus. Pee scheem eeskateem turrotees ir sahkusees interese par tautas gara mantam, to usswerot sahkās ari latwju tautas dseesmu krahschana pagahjuschā gadusimteņa sahkumā, kad isnahza pirmee muhsu tautas dseesmu kopojumi.

Scheem krahjumiņeem, kas isnahza 1807. un 1808. gadā, mahzītaju Bergmaņa un Wahra wadibā ir pilnigi gadijeena raksturs; wiņos usņemto dseesmu kopskaits wezigs un tikai no dascheem apwideem. Ne-weens tolaik wehl nemeklē masajās tschetrindās ne dsija satura, ne tautas dwehseles indiwiwela atspoguļuma. Bet kas pats galwenais: neapsinotees galwenā dseesmu krahschanas mehrņa, neweens neprata atmodinat snaudoscho bagatibu, kas glabajās tautas dseesmineeku dwehselē un kas wehlah, ta pascha dewiņpadsmitā gadusimta otrā pusē, iswehrtās par weselu pluhstoschu straumi. Schis straumes apsinigeet atmodinataji bija Kr. Waldemars un Fr. Brihwsemeeks. Bet kas tschetrindigos weenkahrščā skaistumā laistoschos lirikas kristalus prata un spehja apweenot satura bagatā episkā weeniba, bija Krischjahnis Barons. Schogad Barons sawā 80. dsimumdeenā (19. okt.) war atskatitees us darbu, kas tika sahkts pirms kahdeem tschetrdesmit gadeem un plaschumā eedams ir pahrsneesis wisus eepreekschparedsetos apmehrus.

Wiss materials, kas bija iskaisits pa daschadeem krahjumeem un peri-odiskeem isdewumeem, eesuhtijumeem rokrakstā no 400 daschadeem Latwijas apwideem, pahrsneesis 210,000 tautas dseemas, kas sakahrētas un apweenotas seschos beesos sehjumos; no tām pamata tekstu dseesmu skaits — 35,790.

Latwju daiņa krahschana sahkās ar juhsmoschanu wiņu dsejiskajam skaistumam. Ka dseemas buhtu ismantojamas ari sinatniskeem noluhkeem, pee schis atsiņas sahkā nahkt tikai pagahjuschā gadusimteņa pehdejos gadu desmitos. Tagad ari schis pasahkums eet arween dsijumā un walodneeki saweem pehtijumeem daiņas usskata par swarigako awotu, jo wiņas ir usrakstītas nesamehrojami tihrakā walodā, nekā muhsu pirmee raksti; ritumam un meldijai padotā waloda usglabajusees dauds latwiskaka, nekā zītās muhsu tautas gara mantās. Ari wehsturiskā siņā dseemas sneeds dauds wairak materiala, nekā domaja; dauds kas no senejām kronikam top saprotams tikai, wedot notikumu sakarā ar atteezīgām daiņam. Literaturwehsturneekem newar buht weenaldsigi tautas dseesmu tehnikas papēmeeni, pantmehrs, protams, peemehrojot wisnopeetnakās konjekturas, jo daiņas sastopamas ari neihstas dseemas.

Bet wisbagatakais eeguwwms latwju daiņas, bes schaubam — dsejneekam. Tikai zaur wiņam wistuwakais un pareisakais zeļsch us pasauli, kurā tikdauds ihpatneji latwisku tradiziju, dsihwi, kas kulturās siņā tik swescha mums, bet tomehr tik nepeezeeschams pamats muhsu zenteenu apsinigakai ispratai.

Bagatā sawā dwehselē ir bijusi latwju tauta, usņemdama un usglabadama wisas muhsu genuino daiņa bagatības; Barona dsilās indiwiwualitates nopelns turpreti tas, ka tautas lolotā doma wareja atdsimt, topot par spehzigu nazionalas apsiņas pamatu, par kahdu latwju daiņas neap-schaubami usskatamas.

R. E.

Laikrakstu apskats.

J. Lapiņsch „Lihdumā“ ir breemigi noskaitees: 256 un 257 № (rakstā „Latweeschu strahdneeku ideologu balsis par behģlu apghadaschanas leetu“) (bar strahdneekus, ka wiņi esot mas darijuschi behģlu palihdsibas leetā. Luhk, pilsoniba, kas wiswairak no ewakuazijas esot zeetuse, ta darot dauds pee behģlu apghadaschanas, bet strahdneeki neka.

Jaatsihstas, mehns nesaprotam, ko war prasit no strahdneeka, kursch dsihwo no rokas mutē un schini produktu dahrdsibas laikā warbuht beeschi ween speests jost wehderu; pee tam strahdneeks, kā sinams, ir zauru deenu aisņemts, tā ka wiņam neatleek laika seedot ari sawu darba spehku. Un zik ir upurejuschi behģlu palihdsibai no saweem lihdsķeem strahdneeki un zik pilsoņi — tas, zik mums sinams, lihds schim nekur wehl naw aprehķinats. Taisniba, pilsoņi, kuri jau senak raduschi nodarbotees ar filantropiju, nodibinaja daschas organisazijas behģlu pabalsteem, bet ne ar saweem lihdsķeem: lihdsķeļus dod walsts; un ir jau parahdijuschees presē ari aisrahdijschi, ka pilsoņi behģlu organisaziju darbneeki — neismirstot ari sewi, bet ņemot par sawu darbu algas (Sk. J. D. L. № 16 „Ap latweeschu behģlu palihdsibas leetu“).

Turpat „Lihdumā“ 256 № J. Lapiņsch garam ejot pasiņo, ka latwee-

Jaunas Peterpils Awises

no 1. oktobra lihdā gada beigam, peesuhotot pa pastu, maksā:

1 rbl. 25 kap.

numurs 5 kap. Naudas suhtijumi adresejami: Petrograds, Petr. Storoņa, Большо́й пр., д. 71, в. 1, въ контору газеты „Яунась Петерпилль Ависесь“.

schu proletariats esot sawā laikā la-sijis naudu sweedru streikotajem par labu, bet karā eewainoteem Lat-wijas sozialdemokratija, luhk, nepa-lihdot un neatsihstot darbibu „Sar-kanā Krustā.“ — Te mehs esam drusku nesinaschanā: kas tas ihsti ir, — waj pilsonibas lakstigalas ne-apsinigs juhtu iswerdums, waj apsi-niga denunzeschana?

Tahlak „Lihduma“ 257 № J. La-piņsch sewischki isbar tos maska-weeschus, kuri eedroschinajuschees Latwijas behglu palihdsibas organi-saziju preekschstabwu kongresā ais-rahdit us kongresa sastahwa ween-pusibu. Muhs schini weeta neinte-resē ne pats kongress, neds ari sina-mais maskaweeschu protests: mums interesanta weenigi J. Lapiņa posa, kahdā wiņsch nostahjas pret scheem protestetajem. J. Lapiņsch raksta:

— Schaņawska uniwersitates klau-sitaji, kantoristi un bonnes schah-dās nazijas leelas tragedijas deenās newar aismirst sawas muhschigās, nelahga indewes: pascheem neka nedarit, bet zitus kritiset, protestet pret augsti zeenijameem zilwekeem, lai gan wiņi naw zeenigi teem pat ne kurpju siksnas atraisit.

Tā tad, ja mehs nemaldamees, Juhs, J. Lapiņa kgs, kā pahwests en-ziklikā, usstahdat pawisam jaunu jehdseenu par zilweku wehrtibu, pro-ti: Schaņawska uniwersitates klau-sitaji, kantoristi un bonnes naw ze-nigi augsti zeenijameem zilwekeem (lasi: latweeschu pilsonibas wado-ņeem) pat ne kurpju siksnas atraisit. Schi genialā mahziba leekas ļoti skaidra un weenkahrscha; bet to-mehr te rodas mass jautajums: waj tapehz, ka juhs, J. Lapiņa kgs neesat ne kantorists, ne bonne, bet gan drihsak peederat pee teem „augsti zeenijameem zilwekeem“, — waj ta-pehz kantoristi un bonnes jau pelna nizinaschanu?

J. Raiņa

Jahseps un wiņa brahli.

(Turpinajums)

Simons,

(pret Jahsepu.) Tas kaundars buhtu pahrmahzams ikdeen, Ka wiņa baltee swahrki kļuhtu raibit!

Lewijs,

(us Jehkabu par Jahsepu.) Ne wahrda wiņam naw, ko preti bilst!

Rubens.

Bet juhs jau nelajut tam isrunat!

Isaschars.

Ja, ja, — tik nelajut tam isrunat.

Jehkabs,

(us Isascharu.) Pag, dehls, tu labak kilda nejauzees. Ko tew wiņsch darijis?

Isaschars.

Kā tee, tā es.

Lewijs.

Luhk, wisi suhdsam.

Dans,

(us Jehkabu.) Jadara reis gals. Muhs gan tu bar ik deenas, bet to nekad,

(rahdidams us Jahsepu.)

Waj laiskis ir, waj dara saudejumus, Waj palaidnis un uspuhtigs un bes-gods.

— Kas buhtu mums, ja mums trihs aitas sustu?

Latweeschu mahkslineeku isstahde Petrogradā

(Марсовое поле № 7)

atwehrtā katru deenu no pulksten 10 lihdā 4 pehz pusd. Eeējas maksā 50 kap., skolneekem 25 kap.

Atlikums par labu Latwijas behgleem. (Tramwaji № 1, 2, 3, 7, 15 un 21).

Baltija.

Rīga. Wahzu milizijas organisa-tors P. Grossmans lihdā ar sawu tuwako lihdardarbneeku, Rigas pil-sehtas ugunsdsehseju komandas brandmeisteru K. Schummeru un Rigas pilsehtas galwu fon Bulmeringu pa kara laiku teek issuhtiti us Irkut-skas pilsehtu.

— Fon Bulmeringa weeta pagai-dam par pilsehtas galwu iswehlets waldes wezakais lozeklis J. Erhardts, bet par wiņa beedri adwokats A. Krasikalns.

Pehz „Jaunā Wahrda“ sinam pa-gahjuscho swehtdeen arestets scha laikraksta redakzijas lozeklis Herma-nis Asars. Eet baumas, ka ari wiņsch tiksot issuhtits us austrumu guberņam.

Issuhtiti us Irkutsku teek ari Wer-maņa parka restorazijas turetajs, fir-mas „Schaar un Kawizel“ ihpasch-neeks Dobkewitschs, pee kura atrasts stipru dsehreenu krahjums. Tahdas pat leetas dehj teek issuhtiti ari wees-nizu ihpaschneeki G. Kuwalds („Ros-towa pee Donas“) un J. Tschanders („Imperials“).

Zehsis. 25. sept., kā sinams, 12. armijas komandants isdewa pawehli, ka wisi behgli, kas naw nowetoju-schees apkurinamās telpās, no Wid-semes deenwidu daļas, welkot robe-schu no Peterupes us Siguldu, Ni-tauri, Jaunpili, Ehrgleem un Modonu, issuhtami tahlak us seemeļeem. Reisa ar schis pawehles isludinaschanu ari Zehsis nomanama dauds dsihwaka behglu kustiba, nekā to wareja weh-rot pehdejos pahris mehneschos. Zeh-su Sasinaschanās biroja katru deenu teek atsihmetas lihdā 50 behglu ģi-meņu adreses. Daudsi no scheem behgleem wehl nesen peemituschi Suntaschu, Mahlpils waj Nitaures meschos. Tapat katru deenu dau-

dsas no behglu ģimenem teek suhtit-as tahlak us attahlakeem seemeļu Widsemes nowadeem, jo Zehsu tu-wakajā apkahrtnē jau wisas brihwās weetas aispentās. Zik paredsams, tad ari us attahlakajeem pagasteem behglus wairs ilgi newarēs suhtit. Te nu buhtu wehlams, lai pehz ee-spehjas drihsumā atsauktos wisu to pagastu waldes, kuru robeschās buhtu eespehjam nowetot wehl kahdu daļu no Kursemes behgleem. Stahwokli jo gruhstu padara tas ap-stahklis, ka Kursemes saimneeki gri-betu ismitinat ari pa sirgam un go-wij, bet atteezigu peesolijumu biro-jam wairs nepeenahk gandrihs ne-mas. Otrs swarigākais jautajums, ko iswirsa pehdejo deenu notikumi, sih-mejas us to, kur atrast behgleem darbu. Behglu Apgahdaschanas no-daļu darba birojs stahjees sakarā ar atteezigu kara preekschneezi un organisejis Kursemes behgleem kroņa semes darbus, kas eesahkās 5. okt. Schimbrihscham darba weeta jau nosuhtiti kahdi 400 strahdneeki. Dar-ba alga razejeem 160 kap., koka dar-ba strahdneekem 225 kap., sirdsi-neekem ar weenu sirgu 360 kap. deenā. Darba spehka peesolijums tomehr ir tik leels, ka wisus, kas peeteizas, sewischki sirdsineekus, ne-war peenemt. Zita darba biroja teek peesolits mas. Bet wisgruhtaki dar-bu atrast ir seeweetem. Ari preeksch-tām buhtu nepeezeeschami organiset kahdus sabeedriskus darbus, sewisch-ki jaunawam, jo zitadi dascha no tām drihsā laikā war nokluht gluschi besisejas stahwokli. Schini leeta wa-jadsetu rihkotees wisām behglu ap-gahdaschanas nodajam kopeji. Behglu stahwokli pehdejā laikā dara wehl gruhstaku dahrdsiba, kahda Zehsis lihdā schim wehl nekad naw peere-dseta, pee kam daudas no wisne-peezeeschamakajām pahrtikas weelam, peem. maise un sweests, gruhsti da-bujamas. W.

W. Wez-Peebalga. Tejeenes ehrtās sa-beedriskās ehkas sahk isleetot kara un behglu wajadsibam: Rau-schu saeeschanas kambari jau labu laiku ir slimmiza, bet 5. oktobri pla-schu Sarkanā krusta lasareti eerih-koja weetejā leelajā labdaribas beed-ribas namā, kurā no pat 1906. gada eewetotas wisas tschetras draudses skolas klases, jo draudse wehl lihdā schim naw spehjusi atjaunot us pu-

si usspridsinato draudses skolu. Ari leelajā diwstahwu Upites skolā mah-zibas beidsās 6. oktobra wakarā, jo te eerihko plaschu maises zeptuwi. Pagastā wehl ir 3 zitas pagasta sko-las ar ļoti plaschām telpām. Skolās lihdā 1. oktobrim mita leelas behglu partijas, tapat kā zitos 3 saeeschanas kambaros. Tā ka tejeenes kalnainā augsteenā lihdā ar Mikeleem eestahjas stipri sali, tad sabeedribas preeksch-stahwji energiski ķehras pee behglu nowetoschanas siltās telpās. Ap 9. oktobri nekur wairs us laukeem naw redsamas behglu wesumu teltis un uguns-kuri: saimneeki behglus pee-nehma sawās pajumtēs. Atrodas ari tahdi saimneeki, kuri aibildinas ar wiseem taisnibas eemesleem: behglus neusgem. Mahzitaja muischas leelā eeswehtamo behrnu „mahzi-bas“ ehka jau labu laiku kalpo disenterijas slimo kursemneeku, kā ari weetejo ahrsteschanai. Rn—is.

Jaun-Gulbene. Behglu straume, kas wisu laiku bes apstahjas pluhda pa schejeenes zejeem us Situ un Ples-kawu, ir tagad pa daļai issihkusi. Wiss leelais wairums ir tahlak ais-braukuschi. Daļa ir tomehr apmetu-sees pee weetejeem saimneekem. tukschajos krogos, pa muischam u. z. Septembra widu pagastā nodibinājs komiteja, kuras usdewums buhtu gah-dat par jauneenahkoscho un bes pajum-tes esoscho behglu nowetoschanu pee saimneekem: tomehr behglu nowe-toschanas usdewums paleek gandrihs weenigi pag. waldei, jo komiteja ir eewehleti ļaudis, kam behglu liktenis ļoti mas ruhp. Stahku mahjās, we-zajā krogā, ir eerihkots behglu birojs un ehdinaschanas punkts, kur isdod dokumentus. Weetejā beedribas na-mā, brihwā esoschā Gulbenes latwee-schu draudses hospitali, eerihkoja slimmizu slimo behglu dseedinascha-nai. Slimneeku weenmehr deegan dauds. Wairums ar disenteriju, ari ar tifu. Slimniza darbojas ar retu paschaisleedsibu 2 mahsas un sanitars. — Weetejais.

No Saweenas mums raksta par kaktu krogeem un usdod pat triju tahdu krogu adreses lihdā ar scho schuhpnizu zenu rahditaju, no kura redsams, ka schis „simpatiskās“ ee-stahdes pelna lihdā 900%. Gree-scham saweeneschu usmanibu us scho nebuhschanu.

Lewijs,

(ironiski:) Nu, mehs jau ne tik labi; mehs jau esam Tik Leas behrni ween, wiņsch — Raelēs.

Naftalis.

Mehs pat no kalpones, no semas gultas, Mehds kahju pameslis tik esam wi-ņam.

Juda.

Nu redsi, tehws, ka nemeerā ir wisi.

Brahlu balsis.

Mehs wisi suhdsamees!

Jehkabs.

Nu, ko juhs gribat?

Jahseps.

(nesawaldidams sawas juhtas:) Ak brahli, brahli! Ko no manis gri-bat?

— No masām deenam es juhs mih-lejis!

(Apklust; kad neweens neatbild, wiņsch turpina, pagreesdamees drihs pret weenu, drihs pret otru.) Ar tewi, taisno Dan, un Naftali, Mehds masi rotalajām weenās smiltis. Ar Bilhas un ar Silpas behrneem kopā

Es augu, dsihwoju, — un nu juhs sakat,

Ka es juhs leekot kahju pamesli!

Naftalis.

Jau behrns weenmehr tu biji atturigs Un rotalās par ķehniņu ween gahji; Bet nastas negribeji nest kā ehseļs, Tad preti spehri —

Jahseps.

Waj nenesu No laba prahta, kad bij japalihdā, Kad ejot apguri tu karstumā?

Naftalis,

(paplakta rokas, bet zeesch klusu.)

Jahseps.

Un mihjo Gad' un Aser', — sakat juhs,

Ko es jums darijis? (Apstahjas un gaida us atbildi; kad ari tee zeesch klusu, tad turpina.)

Nu sakat droschi!

Sche mani teesā, sche juhs runat warat.

Jums neņems ļaunā, kad man teiksat ļaunu.

(Abi zeesch klusu.)

Es nepeeļahwu, Gad', ka tewi sit,

Tad labak zeetu wehl, ka eesit man.

Gads,

(nowehrschas un aiswelkas ais ziteem brahļeem.)

Jahseps.

Un Aser', tew — waj nedewu es klusam

No maises un no seera, kad es pats Sew atgauseju; tew jau gribas allasch.

Aasers.

Ja, atdseest wakariņas.

(Daschi brahli smejas.)

Ko tur smeetees?

Lewijs,

(aschi metas starp runam, redse-dams, ka atkal smejas.) Luhk, pats wiņsch wainigs, — no-pratinās muhs!

Dans.

Lai laiskais gans top sodits! — Kur tās aitas?

Balsis,

(no wairakeem brahļeem weenā reisā.) Ja, sodit waj'ga! schoreis waj'ga sodit!

Isaschars,

(us Jahsepu.) Ja, wajga sodit. Ko tu preti runā?

— Nu tikai brangi wiņam sadosim!

Kā slepenibā bija norunats.

Lewijs,

(metas Isascharam wirsū un grib wiņu sist.) Ko, nejehta, tu mels'?

Isaschars.

Nu, wajga sodit!

Lewijs.

Ne mehs, bet sodis tehws.

Isaschars.

Bet sodit wajga!

Jahseps,

(us Lewiju.) Ko wiņu sist? Wiņsch tā jau muhscham sistis,

Kā tam pusprahts ir isdausits no galwas.

Jehkabs.

Klus! Turat meeru! — Jahsep, at-bildi!

(Turpmak wehl).

„Jaunās Peterpils Awises“

pa numureem pahrdo galwas pilsētas artelu awischneeki.

Numurs maksā 5 kap.

Behgleem par siņu!

Pehz Behglu apghadshanas Nodaja pee L. P. K. eewahktām siņam wehl behgleem atrodamas telpas kur apmestees sekoschās weetas:

1. Wez- un Jaun-Gulbenes apkahrtnē waretu apmestees lihds 200 zilweku;

2. Rubenes draudse. Behglu sche mas. Telpas atrodamas krogā, semkopibas beedribas namā un mahzibas mahjā. No 1. oktobra buhs brihws Rubenes monopols. Pa wisām schim telpam war eewetot apm. 100 zilweku.

Dehl behglu behrnu usgemschanas draudses skolā jagreeschas pee skolotaja Meschuja kga.

Behglu Apg. Nod. pee L. P. K. Behglu Apgadshanas Nodaja pee L. P. K. atwehruse Wez-Gulbenes muischā patwersmi behgleemespehjneekem, kur warēs eewetot apm. 70 zilweku. Sdm.

Behglu Apgadshanas Nodaja dara sinamu, ka Jurjewas Behglu Apgadshanas Komiteja noihrejuse Elwā — 25 werstis no Jurjewas us Walkas pusi — wasarnizas, kopskaitā pee 100 istabam, kurās azumirkli war noweetot jau apm. 400 behglu. Kures muischā, 17 werstis no Elwas (16 werstes no Uheres pasta stazijas) usgem mitinaschanā 100 gowis un 4 sirgus. Elwā eerihkots ari ehinaschanas punkts, kur usturas ahrsts un teek eerihkota ari slimmiza un skola.

Behglu Apgahd. Nod. Birojs.

Latweeschu kolonijas.

J. Raiņa jubilejas swineschana Maskawā.

Jau wasaras mehneschos, kad „Jaunā Wahrda“ parahdijās Sehjas usaizinajums atsihmet J. Raiņa 50 gadu dsimschanas deenu, Maskawas latweeschu demokratisko rakstneeku un schurnalisti aprindās radās doma

Plechanowa domas par karu.

(Turpinajums).

Pilnigā saskaņā ar Franku, wahzu sozialdemokratijas zentralais organs Austrijā usaizinaja sawus domu beedrus zihnitees par wahzu zilweibu.

Praktiskais marksisms, pehz sawas buhtibas starptautisks, tureja par nepezeeschamu atklaht diplomatiskās intrigas un zenstees, lai starptautiskās atteezibas walditu „weenkahrshchee etikas un teesibu likumi“. Strahdneeku starptautiskās sabeedribas pirmā manifestā bij teikts, ka zihņa par tahdu ahreju politiku ir daļa no wispahrigās zihņas par strahdneeku schķiras atswabinaschanu.

Saskaņā ar to, proletariatom wadeseja pretotees scho weenkahrshcho likumu pahrkahepeem. Un sewischķi, wiņam wadeseja aistahwet meeru pret dinastiskeem waj imperialistiskeem noluhkeem: jaunu tirgu, koloniju eekaroschanu u. t. t. Kā es jau agrak atsihmeju, wahzu sozialdemokratijas zentralais organs swehti ispildija scho usdewumu schi gada (1914.) julija beigās, peerahdidams, ka atbildiba par starptautisko atteezibu spehju maitaschanos uskraujama wahzu diplomatijai. Bet ne Sūdekuma atstahstītos Franka prahtojumos par jauna laikmeta sahkumu Wahzijas eekschejā atihstībā, ne pascha Sūdekuma spreedumos naw ne wahrds bilsts par to, waj wahzu diplomatijas istureschanos war at-

swinet scho jubileju, kā isklaidētās un dauds zeetuschās latwju tautas kopā saturoschu momentu, kā nazionalās kulturas weenibas sihmi. Tadehl ari pee swehtku rihkoschanas wadeseja peewilkt wisus kulturelos spehkus un daschado sabeedrisko grupu preekschshahwjus. Pats wakarš bija domats ar plaschu programmu, kas iszeltu J. Raiņa darba buhtibu un mahkslas nosihmi. Bet tā ka minete schurnalisti un literati bij behglu leetas aktiwi darbineeki, kureem brihwais laiks aigahja behglu komitejas praktiskā darbā, tad wiņi J. Raiņa jubilejas leetu ustizeja teatra sekzijai pee M. L. B., kura nodibinājs kā beedribas autonoma nosare. Daschu no sekzijas neatkarigu apstahķļu dehl, wiņa nespehja weikt wadedsigos preekschdarbus. Ap to laiku sahka darbotees Maskawas Studejoscho beedriba. Ta leetu nehma sawās rokās un usaizinaja interesentus us priwatu apspreeschanos. Schai sapulzē gaischi bija isjuhtams, ka sarihkot J. Raiņa wakarū ar wisu Maskawas latw. beedribu ofizielu peedalischanos naw eespehjams, jo atteezibas starp M. Palihdsibas beedribu un M. L. B. daschu sawstarpeji nenoskaidrotu jautajumu dehl bija ļoti asas. Nesaskaņā noskaidroschanai, tika eesneegts preekschlikums usstahdit daschas politiski-etiskas normas, jo ļaudis waj idejiskas strahwas, kas J. Raiņa godina par banku laupitaju un wehl zitadi, protams, newar nemt dalību wiņa jubilejas sarihkoschanā. Nahkoschā intimā sehde, kurā peedalijs beedribu un grupu preekschshahwji, weenojās ustizet J. Raiņa wakarū sarihkoschanu wiņa draugeem un dsejas zeenitajeem, peewelkot kā lihdsdalibneekus un lihdsstrahdneekus personas no wisām Maskawas latweeschu sabeedribas grupam un noschķiram.

Iswehletā organizācijas komiteja koopteja preekschshahwjus no wisām beedribam un grupam kā personas un notureja kopeju sehdi, kurā isstrahdaja swehtku programmu. Par jubilejas deenu iswehlejas 18. oktobri. J. Raiņa wakarš notiks Politehniskā Museja leelā auditorijā. Wadedsigee preekschdarbi no tehniskas komitejas jau pabeigti. Programmas galweenis prinzijs ir mahksleneeziskā noskaņotiba. Wakarū atklahs ar Pawila Dages swehtku runu, kurā lek-

taisnot no „weenkahrshchee etikas un teesibu likumu stahwokļa“. Tas ir pilnigi saprotami. Franks raudsijs un Sūdekums raugas newis no starptautiska, bet no tautiska redses stahwokļa. No wahzu tautiskās redses stahwokļa uswaru nesoschs karsch wehlams newis tadehl, ka wiņsch palihdsēs ispildit „etikas un teesibu“ prasibas, bet tadehl, ka wiņsch nodroschinās wahzu imperialisma interesēs.

Schi politika apsihme weenas tautas ismantoschanu no otras. Franks mira, paschaisleedsigi zihnidamees par to, lai Wahzija zik spehdama waretu ismantot zitas tautas. Sūdekums pilnigi atsihst tahdu paschaisleedsibu. Un 4. augusta reichstaga sehde wisa wahzu sozialdemokratija, balsodama par kara kreditu, zaur Hahses muti isteizās Franka-Sūdekuma garā. No ta laika wiņa pati ir kļuwusi par wahzu junkuribas un wahzu burschuasijas imperialistiskās politikas atbalstu, — un warbuht par paschu stiprako.

Galwenā leeta ir ta, ka ja weena tauta imperialistiskos noluhkos usbruht otrai, tad pehdejai ir jaaisstahwas, ja ween wiņa naw galigi isirusi un nowahrgusi. Un starptautiskai sozialdemokratijai ir jaatsihst wiņas paschaislardsiba, ja ta sawā ahreja politikā teescham ļaujas waditees no „weenkahrshchee etikas un teesibu likumeem“. Ar to ir isteiktas manas atteezibas pret frantschu sozialisteem, kuri balsoja par kara kreditu un pat eestahjās ministrijās. Franzijai usbruka. Tadehl frantschu socialisti newareja isturetees tā, kā wadeseja isturetees wahzu, t. i. usbruceju pu-

Maskawas Latweeschu Studejoscho Palihdsibas Beedriba Raina wakarš

Swehtdeen, 18. oktobri sch. g., plkst. 7¹/₂ wakarā. Politehniskā Museja Leelajā auditorijā (Лубянский проездъ).

PEEDALAS:

Adda Benefeld, Biruta Skujeneek, J. A. Duburs, Adolfs Kaktiņsch, Pauls Sakss, Alfreds Sommers, Reinholds Weizs un Maskawas Latw. Beedribas koris J. Rempetera kga wadibā. Weetu zenās no 5 rb. 10 k. lihds 50 k.

tors ihsumā apsihmēs J. Raiņa jaunradischanas galwenos momentus. Tad sekos M. L. B. kora usstahschanās Rempetera wadibā. Dseedās „Senatni“ un „Karaļmeitu.“ Programā bes tam paredsetas deklamācijas no Birutas Skujeneek, J. Dubura, R. Weiza un J. Simsona, dialogi is „Uguns un Nakts“, „Induls un Arija“, kā ari solo dseemas: „Seititas lapas“, „Pasauls weenbuhtiba“ u. z. Kā solisti usstahses Ad. Kaktiņsch, Ada Benefeld un P. Sakss. Wakara programā ispilditajos ir sawilkti kā degpunktā latweeschu skatuwes mahkslas galweene spehki. T. Dr.

Peterpils.

„Kultura“. Kā jau „Jauno Peterpils awischu“ lasitajeem sinams, ir nodibinata jauna „Peterpils Latweeschu Isglihtibas Beedriba Kultura“. Swehtdeen, 11. okt. tika sasaukta Peterpils Latweeschu Labdarīgās Beedribas telpās pirmā beedru sapulze. Eeradās ap 50 beedru.

Sapulzi atklahja weens no dibinatajeem — Dr. A. Kurschinskij kgs, un dewa wispahrigus aisrahdijumus par beedroschanā wadedsibu un wiņas leelo nosihmi tagadejā wehsturiskajā momentā, kad latweeschu tauta ir iskaisita par wisu plascho Kreewijū un wisi lihdschinejee kulturas centri un weenotaji organi speesti pahrtraukt sawu darbibu. Tahlak A. K. kgs paskaidroja, ka dibinataju teesch noluhks bija — radit atkal weenu jaunu beedrotaju centru, kas pulzinatu ap sewi iskaisitās latweeschu tautas plaschakās aprindās.

ses socialistem*). Wehl leelākā mehrtā tas atteezinams us Belģiju.

Wahzu armija apklahja Belģiju drupam un pahrwehrtā to par asiņu juhrū, tadehl ka Belģija wiņai neatlahwa pahreet pahr sawu teritoriju un tā nepalihdēja eebrukt Franzijā. Ja tagadejais Internacionals ir ustizigs pirmā, Marksa dibinatā Internacionala tradizijam; ja sawā ahresemju politikā wiņsch joprojam ļaujas waditees no „weenkahrshchee etikas un teesibu likumeem“ tad wiņam wadeseja weenprahtigi sazaltees pret to, kā Wahzija apghajās ar Belģiju. Es saku „weenprahtigi“, jo domaju, ka wahzu sozialdemokrateem wajag skajak par wiseem ziteem protestet pret schahdu apeschanos. Buhtu mulķigi prasit, lai weenas waj otras semes socialisti isturetos weenaldsigi pret sawu dsimteni. Socialisms nebuht neisslehdš tehwijas mihlestibu. Bet kamehr ļaudis, kas peeder pee ismantotaju schķiram, uskata par peelaļujamu un pat nepezeeschamu turet sawas semes interesēs augstak par wisas pahrejās pasaules interesem, socialistam wajag buht tik wihrischķigam un usstahtees pret sawu tehwiņu, kad ta sawā ahresemju politikā rihkojas netaisni, pahrkahej „weenkahrshchos etikas un teesibu likumus“. Tikai tas socialistis, kas to war, war ari sauktees par starptautisku

*) Ar to es negribu teikt, ka frantschu socialistem katrā sinā bij jābalso par kara kreditu. Ja wiņi balsoja, tad teem wadeseja atklahti teikt daschu pateesus wahrdus frantschu burschuasiskai diplomatijai. Schehl, ka wiņi to nedarja. Bet es tomehr domaju, ka nepareisi dara tee, kas winus nosoda tikpat bargi, kā wahzu sozialdemokratu.

Pehz tam tika siņots ari, kahdus naudas lihdsēklus prasijuschu beedribas dibinaschanas preekschdarbi.

Pehz dibinataju siņojumeem sapulze pahreet us beedribas darbības jautajumu nokahrtoschanu. Par sapulzes waditaju iswehl sw. adw. Wessmaņa kgu. Beedribas turpmākās darbības wirseena un beedribas Waldes tuwako usdewumu apspreeschana issauz jo dsihwas debates. Sapulze issaka wehleschanos, lai jaunā beedriba kļuhu it sewischķi par strahdneeku aprindu beedrotaju, lai tiktu iswehleta isglihtibas komisija, kura lai paruhpetos par slehgtu beedru wakarū sarihkoschanu ar referatu lasischanu un apspreeschanu, tehjas wakarū rihkoschanu, kursu nodibinaschanu preeksch peeauguscheem, ekskursiju sarihkoschanu us Peterpils musejam, isstahdem un zitām mahkslas un sinatnes eestahdem, pee kam par ekskursiju waditajeem un wispahr par isglihtibas wezinatajeem eeteiz usaizinat latweeschu inteligenzi. Tahlak teek issazita wehleschanās, lai tiktu nodibinats ihpaschs laikraksta fonds, kursch dotu ar laiku espehju strahdneekem pascheem isdot sawu laikrakstu, un lai beedriba wistuwakā nahkotnē ķertos ari pee publisku leziju un plaschakām aprindam peejamu lehtu tautas koncertu sarihkoschanas. Par wisu to sapulze usdod paruhpetees beedribas Waldei, kā ari usaizina wisus beedrus pabalstīt Waldes darbibu.

Waldē ar balsu wairakumu teek eewehleti sekoschi 15 lozekļi: Dr. A. Kurschinskij kgs, sw. adw. F. Wessmaņa kgs, D. Rose kgs, R. Balod kgs, P. Swirbul jkdse, E. Berendt kgs, sw. adw. P. Stutschka kgs, T. Rudsit kgs, K. Eris kgs, G. Grudul kgs, K. Sariņ kgs, M. Heil kdse, M. Zinne kgs, stud. J. Heil kgs un J. Rusul kgs.

Rewisijas komisija teek eewehleti 3 lozekļi: K. Balod kgs, A. Preedkaln kdse un K. Wihtij kgs, un bes tam wehl 2 kandidati: K. Dehse kgs un skol. A. Jeschewskaja jkdse.

Pehz sapulzes tika notureta ari pirmā Waldes sehde, kurā Waldes lozekļi no sawa widus iswehleja beedribas Waldes amata personas. Par beedribas preekschneeku eewehleja sw. adw. F. Wessmaņa kgu, par wiņa beedreem: D. Rose kgu un E. Berendt kgu. Par beedribas sekre-

sozialistu; tikai tas socialistis, kas to war, war ari teikt par sewi, ka wiņa tehwijas mihlestībā naw schowinisma.

Ka wahzu sozialdemokratijas labais spahrns uswarejis kreiso, tas wisgaischaki manams no tam, ka wahzu sozialdemokrati labakajā gadījumā zeesch klusu, kurpreti burschujiskā wahzu inteligenze skaji apleezina sawu solidaritati ar wahzu militaristu meschonibu. Bet ja nu wahzu sozialdemokratijas kluseschana ir saprotama, kaut ari noschehlojama, tad es neisprotu, kadehl neitrālo walstju sozialdemokrati issakas tik glehwi pret tahdu rihzibu, pret kuru newar isturetees weenaldsigi neweens zilweks, kam sirds ir tai weetā, kur tai wadsetu buht. Bet protests teescham ir glehws. Resoluzija, kura, ja nemaldos, nahkusi no Zūriches socialistiskās saweenibas „Eintracht“, peeprasa meeru, pee kam lai neweenam nebuhtu jamaksā kara atlihdsiba (ohne Entschädigung). Peenemsim, ka schi prasiba ispildita. Kas tad buhs ar Belģiju? Jadomā, ka Zūriches resoluzija „prasa“, lai no wiņas tiktu iswahkti wahzu kara pulki. Bet waj tad „weenkahrshchee etikas un teesibu likumi“ neprasa, lai wahzu walstis atlihdsinatu Belģijai wiskas tos mihligos materiales saudejumus, kuras ta zeeta tadehl, ka wiņas neitralitate tika lausta? Bet ja gribam usstahdit scho pilnigi dibinato prasibu, tad wispirms jarunā preti Zūriches resoluzijai.

Ja weens zilweks otru ispostijis, tad gan tikai tolstojeitis warēs „prasit“, lai wiņi salihgst meeru „bes atlihdsibas“. (Turpmak wehl).

taru eewehleja stud. J. Heila kgu un par viņa beedri R. Balod kgu. Par beedribas kaseeri eewehleja P. Swirbul jkdsi un par viņas beedri M. Heil kdsi.

Spreesshot pehz pirmās beedru sapulzes rakstura, jaunās beedribas darbība apsola buht jo dsihwa un intensiwa. Nowehlam viņai laimigu un raschigu gaitu. Ant. H.

Pet. Latw. Labd. Beedr. sawā pehdejā sehde nolehma eerihkot behrnu patwersmes, lai mahtes waretu tur nodot behrnus un paschas meklet darbu. Beedr. preekschneeks siņoja, ka beedriba dabuschot 4800 rubļus, ko apgahdat behgļeem drehbes, sewischki siltus seemas apgehribus. Nolehma organisēt eepirkschanu un eerihkot sawu darbību. Tahlak siņoja, ka „Dsimtenes“ preekschstahwis sneedis Eekschleet. ministrijai nepareisas siņas par Labd. Beedr.; bes tam „Dsimtene“ pehdejā laikā dascheem behgļeem neissneedsot pati pabalstu, bet noraidot tos us Labd. Beedr. ar daschadām sihmem. — Ahrsta palihdsibu Beedribas patwersmēs tagad sneeds 3 ahrsti: Dr. Preedkalns, Dr. Kurschinskijs un Dr. A. Kok.

Peterpils Latweeschu Labdarīgās Beedribas

Skolu Komiteja atwer wehl diwas pirmmahzibas skolas — behgļu behrneem.

1) Забалканский пр. 22. Гимназия Болжинской. — Skolas waditajs — Schwarzbachs.

2) Вас. Остр. Большой пр. (уголь 17 линии), Училище Св. Екатерины. Skolas waditajs — Dreimans.

Skolneekus peepem katru deenu no pulksten 3 pehz pusdeenas.

Mahksla.

„Weesuli“.

(Peterpils Jaunā Teatra israhde sestdeen, 17. okt. Pollaka sahlē). Kad 1906. g. igauņu „Wanemuines“ teatri atklahja ar godalgoto Kizberga lugu „Weesuli“ — wehl nemeeru gada atskapas un gars dsihwoja wisā igauņu tautā. Lugas saturs ir smelts no ta brihscha, kad eesahkās luhsums, kad wisi tureja par sawu peenahkumu eet laikam lihdsi, beeschi pat nenoskaidrojuschi, nesapratuschis schis gaitas buhtibu. Wesela wehtra toreis sazehlās ap Kizberga dramu.

„Weesuli“ — ir jaunatnes traģedija. — Lugas galwenā persona — Jahnis ir kalps Kalnsalās un mihl saimneeka meitu Leenu. Sen atpakaļ Kalnsalu ihpaschneeks ir bijis Jahņa weztehws, kas ar sawu darbu un rupejem swedreem uszehlis un uskopis mahjas. Bet muischneeks pahrdewis mahju Leenas tehwa un mahjas wezam zehljajam — jaeet. Ari Jahnis aiseet sweschumā — naidu pelnit. Bet mihlestiba us dsimteni un Leenu viņu atwed atpakaļ senās tehwa mahjās, kaut ari par kalpu. Tomehr Leena jau ir tagad Wehsā Kareļa lihgawa. Jahnis ar sawu mihlu spēku, ar sawu meschonigo straujumu aisrauj Leenu, bet tad viņam pascham no Kalnsalam ir jaeet. Rewoluzijas straujumā Jahnis nahk atkal prasit sawu teesu. Wiņsch grib nogalinat Kareli, bet nogalina Leenu. Wiņa straujee usbudinoschee wahrdi par brihwibas zihņu tik krasī schķiras no viņa darbeem, kuros ispaušchas viņa schaurās laimes slahpes ar miglaineem taisnības jēhdseneem.

Dramatiskais pawedeens rit ar retu straujumu pakahpeniski peeaugdams un sasneeds sawu kulminācijas punktu ar zeturto zehleenu. — Beidsamā zehleenā dramatiskais pawedeens wairs nerisinas tahlak un nobeidsas ar drusku newajadsigu patosu.

Straujā tempā usrakstīta schi jaunības spēhka un nespehka drama. Strauji prot Kizbergs aisraut jauneeschu dedsigās sirdis un spilgtos wilzenos rahda scha straujuma nenoweerschamo traģediju. E. Sch.

„Kulturas“ beedreem!

Swehtdeen, 18. oktobrī sch. g.

pirmā ekskursija

us latweeschu mahkslineeku darbu isstahdi. Beedreem, kuri wehlas peedalitees ekskursijā, jaeerodas swehtdeenās rihdu plkst. 10 pee isstahdes (Марсово поле № 7. Tramwaji № 1, 2, 3, 7 un 21. Peeturas weeta — Летний сад). Isstahde sneegt paskaidrojums laipni uspehmās mahkslineeki: Groswalds, Tone un Strunke. Eejas maksa „Kulturas“ beedreem paseminata: 10 kap. no personas, tikai par garderobi buhs jamaksā ihpaschi wehl 10 kap. no personas. Tā ka isstahde buhs atwehtra wehl tikai daschas deenas, tad Walde eeteiz beedreem nepalaist garam scho ekskursiju un eerastees nosazitā laikā.

Peterpils Jaunā Latweeschu Teatra repertuars tekoschā (oktobra) mehnesi schahds: sestdeen, 17. okt. — igauņu rakstneeka Kizberga drama „Weesuli“, swehtdeen, 25. okt. — dramatisējums „Mehrneeku laikā“, sestdeen, 31. okt. — Aspasijas „Guna“ („Sidraba schķidrauts“).

Karsch.

Kara gaita.

Atsihmesim ihsumā muhsu waronīgās armijas sekmes. Dwinkas rajonā muhsejee pamasam, bet droschi wirsas us preekschu, eeemdami labas pozīcijas daudz sche iskaisito eseru starpās un atspeedami wahzeeschus us wakareem. Pehdejais muhsu eewehrojamaus eeguwwums schini rajonā ir Postawu meests.

Wehl eewehrojamaus panahkumus muhsejee eeguwwuschi muhsu frontes deenwidus daļā. Jaun-Oleksinza un Lupischino apgabālā (30 werstes us seemeļeem no Tarnopoles, Galizija) muhsejee straujā usbrukumā eeprehmuschi daļu no eenaidneeka pozīzijām, pee kam sawangoti 148 ofizeeri un ap 800 saldatu un eeguhti 2 leelgabali un daudz loschmeteju. Eewehrojamaus panahkumus muhsejee eeguwwuschi ari us Stiras upes krasta (no Galizijas us rihteem), kur pehz papildu siņam, sawangoti ap 100 ofizeeru un 300 saldatu, eeguhti 17 loschmeteju u. z. eerotschis. Kara autoritates domā, ka muhsu sekmes muhsu frontes deenwidu daļā nodroschina muhsu deenwidu-wakara gubernas no wahzu eebrukuma.

Eewehrojot wehl wahzu neweiksmi Tschartorijskas rajonā, jasaka, ka wiszaur muhsu frontē muhsu stahwoklis ir eewehrojami uslabojees, un usbrukumu inīziatiwa arweenu wairak pahreet muhsu rokās.

Pehdejās deenās zihņas turpinas muhsu frontes abos spahrnos — seemeļos un deenwidos; zentrā klušums. Dwinkas rajonā wahzeescheem isdewees eeņemt Iluksti, bet viņu tahlakee mehginajumi aptureti. Rigas rajonā wahzeeschi, neluhkojot us sihwajeem usbrukumeem, nekahdus panahkumus naw eeguwwuschi. Wiņeem isdewees eeņemt Reju mahjas Daugawas attekas (tā sauktās Sausās Daugawas) sahķumā; bet turpat tuwumā, pee Klangeem, viņi ar leeleem saudejumeem atsisti. Milsiga apschaudischanās noteek Ikschķiles un Jekabstadtes apgabalos. Pehz neofīzialām siņam wahzeeschi pee Ikschķiles pat pahrgahjuschi pahr Daugawu, bet tikuschis no muhsejeem isnihzināti.

Deenwidos, Stiras upes rajonā, wisi wahzu usbrukumi atsisti ar mīlsigeem saudejumeem preeksch wiņeem.

Jaunakās siņas.

Isdots Wisaugstakais Ukass par wisu wehl palikuscho I. un II. schķiras semes sargu eesaukschanu Widsemes gubernā.

Reetrumu frontē, Babites esera rajonā noteek preekschpulku sadursmes. Wahzu usbrukumi us wakareem no Ikschķiles palika bes panahkumeem: eenaidneeks atkal tika atsweests atpakaļ. Ar artilerijas uguni tika atsists wahzu usbrukums rajonā us seemeļwakareem uo Jekabmeesta. Reetrumos no Daugawpils wahzeeschi daudzās weetas isdara sihwus usbrukumus, bet bes panahkumeem. Kaujas turpinas. Sewischķi sihwa brihscham top artilerijas uguns. Daugawpils deenwidos lihds Pripetai stahwoklis bes pahrmajam. Tschartorijskas seemeļretrumos eenaidneeks pahrgahja usbrukumā, bet tika saņemts ar pretusbrukumu un galigi sakauts. Tapat ar pretusbrukumu muhsejee atsita ari pretneeka nodaļas, kas isdaria usbrukumu Medweschskas deenwidos. Olikas deenwidreetrumu daļā muhsu kara spēhks pawirsijās us preekschu, eeņemdams Konstantinowku un pretneeka apzeetinajumus. Stripas-Dņeparas grihwas rajonā eenaidneeka usbrukumus atwaira muhsu flangu usbrukumi. Pretneeks scheit atsweests lihds Schutrominzes sahdschāi.

Italeeschu-austreeschu frontē italeeschi Ledro rajonā galigi eeprehmuschi Ponaļes upes kreiso krastu.

Bulgaru-serbu karsch.

Parīšē, 12. okt. No Salonikeem siņo, ka serbu-frantschu spēhki, sakawuschi bulgarus Strumizas rajonā, sekmigi usbruka Uskibas wirseenā. Dedeagatschas tuwumā eesahkusees sabedroto desantu iszelschana.

Petrogradā, 11. okt. Wahzu bruņu kreiseri „Prinz Adalbert“ nogremdeja Leepajas tuwumā angļu semuhdens laiwa ar loti isweizigu manewri. Kreisers atradās eskadres sastahwā, bet tam wareja buht ari kahds patstahwigs usdewums. Nogremdetais kreisers bija 9000 tonnu leels. Wahzu flotē schahda tipa kreiseri bija tikai diwi. Pirmo no teem, „Fridrichu Karli“, isnihzināja kreewi Baltijas juhrā.

Pehdejās deenās angļu semuhdens laiwas nogremdejuschas 4 wahzu twaikoņus.

Redaktors: adwokats A. Buhmanis.
Isdewejs: A. Gulbis.

A. Heils wehlas sarakstitees ar pasihstameem. Adrese: гор. ВАЛКЪ, Владимирская ул. № 30.

Peterpils Latw. Labd. Beedr.
nahkoschais
kora mehginajums

notiks swehtdeen, 18. okt., pulkst. 3 pehz pusd. Tā ka preekschā stahw wairaki isrihkojumi behgļeem par labu, tad Beedriba laipni luhds dsee-datajus jo leelā skaitā eerastees us mehginajumeem.

Komiteja.

Wezmahte **L. Eglit,**
peeņem dsemdetajas, ari sekretas.
Padoms par brihwu.

Петр. стор., Большой пр. д. № 58, кв. 15.

„Jaunās Peterpils Awises“

pahrdod pa numureem, peeņem abonentus un sludinajumus:

A. Kukura k. grahmatu weik.,
Гороховая ул. 64.
A. Golta kga grahmatu weik.,
Загородный пр. 24.
P. Botwa kga rakstamleetu weik.,
Измайловский пр. 18.
Seeks kga rakstamleetu weik.,
Гороховая ул. 28.
Warko kgs, Загородный пр. 64.
Detlowa kga rakstamleetu tirgot.,
Петр. стор., Большой пр. 29.

Ekspedizija,

Петр. сторона, Большой пр. 71.
Telefons № 193-25.

Wispahrigā Latweeschu Palihdsibas Beedriba „DSIMTENE“
ustur tirdsneeziņas un komerzskolu **direktora W. Aboltina**
grahmatweschu un kantoristu kursos

Petrogradā, Podolskaja eelā 2, 300 brihwweetas preeksch latweeschu behgļeem, kā ari dod 150 truhzigakeem kursisteem usturu, korteli un grahmatas par brihwu. — Mahzibas sahķums 15. oktobrī. — Mahzibu preekschmeti: grahmatweschana, tirdsneeziņas rehķini, korespondenze, kantoru praktika, stenografija, angļu waloda, kreewu waloda, komerzija, rehķinaschana un kaligrafija. — Kursu ilgums 5 mehneschi.

Wisi lihdschinejee kursu absolwenti ir eegahdati weetas.

Latweeschu Behgļu Apgahdaschanas Zentralkomiteja
ustur komerz- un tirdsneeziņas skolu **direktora W. Aboltina**
grahmatweschu un kantoristu kursos

Petrogradā, Podolskaja 2, klausitaju grupu par brihwu preeksch apmehram 60 latweeschu behgļeem. Kursu ilgums 5 mehneschi. Mahzibas sahķums 15. oktobrī. Mahzibu preekschmeti: grahmatweschana, stenografija, tirdsneeziņas rehķini, korespondenze, kantoru praktika, komerzija, angļu waloda, kreewu waloda, rehķinaschana un kaligrafija.

Wisi lihdschinejee kursu absolwenti ir eegahdati weetas.

Petrogradas Latweeschu Palihdsibas beedribas
Krahj-Aisdewu Sabeedriba,

Petrogradas pusē us Leelā prosp. 71, telef. 193-25, peeņem noguldijumus un maksā: us nenoteiktu laiku 5%, us 6 mehn. 6%, us 12 mehn. un ilgak 7% gadā un aprehķina par aisdewumeem 8—10%.

Bilance us 1. oktobrī sch. g. 133,365 rbl.

Droschibas kapitāls lihds ar beedru garant. 317,569 „

Darba laiks: pirmdeenās, treschdeenās un sestdeenās no pulkst. 7—9 wakarā.

Rigas Jaunais Latw. Teatrs Peterpili.

Pollaka sahlē (Галерная 33).

Sestdeen, 17. oktobrī sch. g., pulksten 8 wakarā.

Israhdis:

Weesuli.

Drama 5 zehleenos no A. Kizberga.

Tulk. A. Gailits. — Reschisors: dir. A. Meerlauks.

Bilētes sahķot no 50 kap. lihds 310 kap.

Skaidrs atlikums par labu mahkslineekeem (behgļeem).

Direkzija.

Drukats Kreewu-frantschu drukatawā, Petrogradā, Офицерская ул. д. № 6.